

1. MALLARIN SERBEST DOLAŞIMI

Avrupa Topluluğu'nu Kuran Antlaşma'nın (Roma Antlaşması) 28 ila 30. maddeleri, üye ülkelerin, ticarete engel koymalarını ve sürdürmelerini yasaklayan "malların serbest dolaşımı ilkesi"ne ilişkindir. AB'nin ekonomik entegrasyon sürecinin başından beri güvence altına alınan dört temel serbesti – malların, kişilerin, hizmetlerin ve sermayenin serbest dolaşımı- içinde malların serbest dolaşımı ağırlıklı bir öneme sahiptir. AB entegrasyon sürecinin temel hedefi olan İç Pazar oluşumu malların serbest dolaşımı ile başlamış, diğer serbestiler onu takiben, ya da onu sonuçlandırmak amacıyla uygulamaya koyulmuştur.

Malların serbest dolaşımının tam olarak sağlanabilmesi için gümrük vergisi, eş etkili vergiler ile miktar kısıtlamalarının kaldırılmasının yanı sıra ticarete konu olan ürünlere ilişkin teknik niteliklerin Birlik genelinde kabul edilecek kurallar ile belirlenmesi gerekmektedir. Söz konusu kurallar, "uyumlaştırılmış" ve "uyumlaştırılmamış" alan olarak ikiye ayrılmaktadır.

Uyumlaştırılmamış alan konusunda uygulanan ilkeye göre, herhangi bir ürün bir Birlik ülkesinde yasal olarak satılıyorsa diğer ülkelerde de herhangi bir engelle karşılaşmadan satılabilmelidir. Diğer bir ifadeyle, uyum yöntemi olarak mevzuatın karşılıklı tanınması izlenmektedir. Uyumlaştırılmış alana ilişkin olarak ise, "Klasik Yaklaşım" adı verilen bir yöntem ile, piyasaya sürülecek ürünlere ilişkin çok ayrıntılı tanımlamaların yanı sıra tüm üye ülkelerin kabul etmesi gereken tip onayı da belirlenmiştir. Ancak daha sonra, teknik mevzuatın daha temel kuralları içermesi, teknik detayların ise standartlarda yer alması fikri benimsenmiştir. Bu amaçla "Yeni Yaklaşım" olarak benimsenen bir sisteme gidilmiş, sistemin etkili bir şekilde işleyişi için ise "Küresel Yaklaşım" denilen ürünün test ve belgelendirme sistemi düzenlenmiştir. Temelde, kendi kendine belgelendirme ve uyumlaştırılmış standartlara uygunluk ilkesine dayanan yeni yaklaşım, uygunluk değerlendirmesi, akreditasyon, standardizasyon ve piyasa gözetimi kurumlarını kapsamaktadır. Dolayısıyla, bu yaklaşımın gerektirdiği yatay idari yapılar, önemli değişiklik gerektirmektedir. Ancak, Yeni yaklaşım direktiflerinin yanı sıra, ilaçlar, gıda ve motorlu araçlar gibi ürün gruplarına ilişkin bazı klasik yaklaşım direktifleri de halen yürürlükte bulunmaktadır.

İç Pazar'ın doğru bir şekilde işlemesi, bu alandaki AB müktesebatının katılım ile birlikte uygulanmasına bağlıdır. Bu nedenle, AB, aday ülkelerin bu başlık altındaki mevzuatı en geç katılım tarihinde etkili bir şekilde uygulamalarını beklemektedir. Bunun için, aday ülkelerin bu alandaki AB mevzuatının ulusal hukuka aktarımına ek olarak, söz konusu mevzuatın uygulanması için gerekli olan idari kapasiteyi oluşturmaları da gerekmektedir. Bir çok durumda, bu, ulusal mevzuatın ve idari yapının kapsamlı reformu anlamına gelmektedir. AB, bu nedenle, bu başlığın müzakereleri aşamasında, idari kapasiteye ilişkin ciddi taahhütler talep etmektedir.